

POZIOMY WYMAGAŃ Z JĘZYKA POLSKIEGO NA POSZCZEGÓLNE OCENY DO KL. V

Uwaga! Przy każdej wyższej ocenie obowiązuje również zakres wymagań na oceny niższe, np. uczeń otrzymuje ocenę dobrą, jeżeli opanował wiadomości i umiejętności z poziomu oceny dopuszczającej, dostatecznej i dobrej.

Ocena celująca

- Uczeń samodzielnie rozwija zainteresowania, wykazuje się wiedzą dodatkową. Odznacza się elokwencją i kulturą języka w przekazywaniu wiadomości.
- Na temat związany z lekturą, własnymi zainteresowaniami i doświadczeniami wypowiada się płynnie.
- Przy materiale lekturowym stosuje przewidzianą w kl. V terminologię.
- Wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne, wskazują na odczytanie.
- We własnych tekstach stosuje środki zaciekawienia czytelnika, np. opis.
- Uczeń jest bardzo aktywny na lekcji, potrafi zająć stanowisko w rozmowie.
- Daje dowody wnioskowania i uogólniania.
- Odbiera ze zrozumieniem teksty niewerbalne (plakaty, fotografie). Potrafi ułożyć na ich temat spójną wypowiedź z elementami oceny.
- Bierze udział w konkursach przedmiotowych i osiąga w nich sukcesy.
- Ze sprawdzianów osiąga najwyższe oceny.
- Samodzielnie wyszukuje informacje w różnych źródłach, potrafi je selekcjonować zależnie od potrzeb.
- Wskazuje źródła informacji.
- Spełnia wymagania określone na ocenę bdb.

Ocena bardzo dobra

1. Słuchanie

Uczeń potrafi:

- Dokonać selekcji informacji.

2. Mówienie

Uczeń potrafi:

- Samodzielnie formułować argumenty.
- Wyjaśniać motywy postępowania bohaterów.
- Posługiwać się wyrażeniami odwołującymi się do *Biblii* i mitologii, włączać je do codziennego języka.
- Dyskutować na wskazany temat w sposób przestrzegający zasad dobrej dyskusji.

3. Czytanie

Uczeń potrafi:

- Rozróżniać różne teksty literackie, publicystyczne, popularnonaukowe ze względu na tematykę i język.
- Posługiwać się czynnie terminami poznanymi na lekcjach j. polskiego, zawartymi w zeszytcie przedmiotowym, podręczniku do kształcenia językowego i podręczniku do kształcenia literackiego.
- Wyjaśniać różnicę między utworem literackim a jego adaptacją filmową.

- Wyjaśnić rolę mitologii w kształtowaniu się światowej kultury (także współczesnej).

4. Pisanie

Uczeń potrafi:

- Posługiwać się formami użytkowymi: list, recenzja, reklama, streszczenie.
- Tworzyć teksty o zabarwieniu literackim: opowiadania, mity, legendy.
- Przekształcić komiks w opowiadanie z dialogiem.
- Stosować akapity.
- Stosować środki zaciekawienia czytelnika.

5. Nauka o języku

Uczeń potrafi:

- Użyć czasowników dokonanych i niedokonanych w zależności od charakteru wypowiedzi.
- Odczytać ze zdań i równoważników intencję nadawcy.
- Przekształcić zdania pojedyncze na złożone i odwrotnie.
- Wskazać związki współrzędne.

6. Formy wypowiedzi

Uczeń potrafi:

- Podać cel stosowania planu.
- Prawidłowo zapisać dialog w opowiadaniu.

7. Ortografia i interpunkcja

Uczeń potrafi:

- Poprawnie stosować znaki interpunkcyjne w zdaniach pojedynczych i złożonych.

Ocena dobra

1. Słuchanie

Uczeń potrafi:

- Ułożyć informacje od najbardziej szczegółowych po najbardziej ogólne.

2. Mówienie

Uczeń potrafi:

- Wziąć udział w dyskusji i przestrzegać jej zasad.
- Opowiedzieć prawdziwą historię z elementami fikcji.
- Opowiedzieć treść wybranych mitów i opowieści biblijnych.
- Wyjaśniać dosłowne i przerośne znaczenie frazeologizmów pochodzenia mitologicznego i biblijnego.
- Recytować wskazane przez nauczyciela wiersze i fragmenty prozy z uwzględnieniem zasad recytacji.

3. Czytanie

Uczeń potrafi:

- Czytać ze zrozumieniem teksty literackie, publicystyczne, popularnonaukowe na poziomie dosłownym i przerośnym.
- Potrafi zdefiniować terminy poznane na lekcjach j. polskiego, zawarte w zeszycie przedmiotowym, podręczniku do kształcenia językowego i podręczniku do kształcenia literackiego.

- Wytłumaczyć różnice między narratorem i autorem.
- Omówić charakterystyczne cechy mitu, bajki, legendy, opowieści biblijnej.
- Wymienić i zdefiniować podstawowe terminy związane z prasą: czasopismo, dziennik, miesięcznik, felieton, reportaż, wywiad, reportaż.
- Wymienić i zdefiniować terminy: scenarzysta, producent, kostiumolog, charakteryzator, scenograf, dubbing, statysta, plan, scena, ujęcie, operator.

4. Pisanie

Uczeń potrafi:

- Ułożyć plan szczegółowy.
- Tworzyć opowiadanie twórcze i odtwórcze z zachowaniem reguł ortograficznych, interpunkcyjnych i gramatycznych.
- Redagować opowiadanie z użyciem dialogu.
- Zredagować recenzję i streszczenie dowolnego tekstu.
- Stworzyć ulotkę i własny komiks.
- Przekształcić plan w opowiadanie.
- Wpleść dialog w opowiadanie.
- Stworzyć opowiadanie na podstawie komiksu.
- Stworzyć notatkę, opis, list, streszczenie, opowiadanie twórcze i odtwórcze, opis karty bibliotecznej.

5. Nauka o języku

Uczeń potrafi:

- Poprawnie stosować tryby czasownika w zdaniach.
- Poprawnie zapisać cząstki bym, byś, by.
- Dostrzec i wyjaśnić na czym polegają związki między różnymi częściami mowy: rzeczownikiem i przymiotnikiem, czasownikiem i rzeczownikiem, czasownikiem i przysłówkiem, itd.
- Poprawnie użyć przysłówków oznaczających czas, miejsce i sposób.
- Zastosować liczebniki ułamkowe i zbiorowe w zdaniach.
- Przekształcić zdania w równoważniki zdań i odwrotnie.
- Wyodrębnić zdania składowe w zdaniach złożonych.
- Utworzyć zdania złożone współrzędnie i podrzędnie.
- Przedstawić na wykresie zdania złożone współrzędnie i podrzędnie.
- Rozróżnić wyraz nadrzędny i podrzędny.
- Przedstawić graficznie związki wyrazów.
- Rozróżnić i nazwać wszystkie części zdania.
- Sporządzić wykres zdania.
- Rozwinąć zdania poprzez dodawanie do podmiotu i orzeczenia przydawek, dopełnień i okoliczników.
- Poprawnie akcentować różne formy danego wyrazu i wskazać sylabę akcentowaną.

6. Ortografia i interpunkcji

Uczeń potrafi:

- Stosować w praktyce zasady pisowni wyrazów z u i ó, rz i ż, h i ch.
- Prawidłowo zapisywać wyrazy zakończone na ą, ę, om, em, on, en.

- Prawidłowo stosować rozdzielną lub łączną pisownię cząstek bym, byś, by oraz przeczenia nie
- Prawidłowo stosować wielkie i małe litery.
- Prawidłowo stosować końcówki ji, i, ii w zakończeniach rzeczowników.

Ocena dostateczna

1. Słuchanie.

Uczeń potrafi:

- Zrozumieć słuchany tekst.

2. Mówienie

Uczeń potrafi:

- Określić różnicę między kłótnią i dyskusją.
- Podjąć próbę sformułowania argumentów.
- Opowiedzieć treść obejrzanego filmu i przeczytanego tekstu pisanego.
- Wyrazić swoją opinię na temat obejrzanego filmu lub przeczytanej książki.

3. Czytanie

Uczeń potrafi:

- Czytać wyraziście.
- Wskazać w tekście literackim środki stylistyczne: metaforę, porównanie, epitet, onomatopieję (wyraz dźwiękonaśladowczy), rym.
- Rozpoznać terminologię poznawaną na lekcjach j. polskiego i wie do czego się odnosi. Definiuje najważniejsze z nich: narrator, poezja, proza, rym, świat przedstawiony, baśń, legenda, mit, nadawca, odbiorca.
- Wskazać różnicę między poezją i prozą.
- Korzystać z różnego rodzaju słowników i encyklopedii.
- Analizując film czynnie posługiwać się terminami: reżyser, aktor, scenariusz.
- Odróżnić legendę od mitu.

4. Pisanie

Uczeń potrafi:

- Przekształcić dialog na wypowiedź ciągłą.
- Sporządzić krótką notatkę na dany temat.
- Samodzielnie tworzyć: list, opis, opowiadanie odtwórcze.
- Z pomocą nauczyciela stworzyć streszczenie oraz recenzję, reklamę, opis karty biblioteczej.
- Odróżnić notatkę od streszczenia.
- Stworzyć ramowy i szczegółowy plan wydarzeń.
- Stosować prawidłową kompozycję wypowiedzi pisemnej: wstęp, rozwinięcie, zakończenie.

5. Nauka o języku

Uczeń potrafi:

- Użyć prostej i złożonej formy czasu przyszłego.
- Rozpoznać wszystkie części mowy.
- Określić formy odmiennych części mowy.
- Rozróżnić liczebniki główne, porządkowe, ułamkowe i zbiorowe.

- Rozróżnić zdania złożone współrzędnie i podrzędnie.
- Odzieli przecinkiem współrzędne składniki zdania.
- Odszukać w zdaniach wyrazy łączące się w związki.
- Dopasować orzeczenie i podmiot pod względem formy i znaczenia.
- Rozróżnić części zdania przy niewielkiej pomocy nauczyciela.

6. Ortografia i interpunkcja

Uczeń potrafi:

- Wymienić zasady pisowni wyrazów z u i ó, rz i ż, ch i h.
- Wymienić zasady dotyczące zapisu wyrazy zakończonych na ą, ę, om, em, on, en.
- Wymienić zasady dotyczące rozdzielnej lub łącznej pisowni cząstek bym, byś, by oraz przeczenia nie
- Wymienić zasady dotyczące stosowania końcówek ji, i, ii w zakończeniach rzeczowników.
- Prawidłowo stosować wielkie i małe litery.
- Stara się zastosować poznane zasady w praktyce.

Ocena dopuszczająca

1. Słuchanie

Uczeń potrafi:

- Słuchać z uwagą i w sposób umożliwiający zrozumienie słyszanego tekstu.
- Rozpoznać uczucia mówiącego: radość, smutek, itp.

2. Mówienie

Uczeń potrafi:

- Odróżnić fikcję literacką od rzeczywistości.
- Opowiedzieć o sobie i zdarzeniach rzeczywistych lub fikcyjnych.
- Opowiedzieć treść mitów o Prometeuszu, Dedalu i Ikarze oraz Persefonie.
- Objąć znaczenie podstawowych związków frazeologicznych pochodzenia mitologicznego: np. pięta Achilleusa, syzyfowa praca i próbuje je włączyć do swoich wypowiedzi.
- Wygłasza z pamięci wiersze i fragmenty prozy.

3. Czytanie

Uczeń potrafi:

- Wskazać w tekście i posługiwać się pojęciami: świat przedstawiony, bohater, narrator, proza, poezja.
- Nazwać środki stylistyczne występujące w utworze literackim: epitet, porównanie, onomatopeja, rym, metafora.
- Odróżnić autora od narratora.
- Odróżnić utwór o tematyce mitologicznej od legendy i baśni.
- Odróżnić teksty użytkowe od literatury.
- Wyjaśnić, na czym polega adaptacja filmowa utworu literackiego.
- Określić temat utworu literackiego, tekstu użytkowego, dzieła filmowego i malarskiego.
- Czytać ze zrozumieniem teksty dostosowane do jego wieku.

4. Pisanie

Uczeń potrafi:

- Budować zdania pojedyncze i złożone.
- Redagować plan na podstawie opowiadania.
- Stworzyć prosty opis, opowiadanie.
- Redagować krótkie formy użytkowe: list, zaproszenie, ogłoszenie.
- Wymienić cele recenzji, karty bibliotecznego, streszczenia.

5. Formy porozumiewania się

Uczeń potrafi:

- Zastosować formy grzecznościowe w liście.
- Dostosować styl wypowiedzi do okoliczności.
- Wypowiadać się w sposób kulturalny i z szacunkiem do rozmówcy.

6. Nauka o języku

Uczeń potrafi:

- Znaleźć i nazwać w zdaniu poszczególne części mowy i części zdania (z małą pomocą nauczyciela).
- Zauważyć różnicę między zdaniem i równoważnikiem zdania.
- Przekształcić zdanie na równoważnik zdania.
- Wskazać różnicę między zdaniem pojedynczym i złożonym.
- Znać pytania o części zdania i mowy.
- Omówić system akcentowania języka polskiego.

7. Ortografia i interpunkcja

Uczeń:

- Stara się pisać w sposób poprawny.
- Jest świadom popełnianych błędów i dąży do ich eliminacji.

8. Wymagania dodatkowe:

- Uczeń ma w zeszycie i ćwiczeniach wszystkie notatki z lekcji i zadania, nadrabia braki wynikłe z nieobecności lub zaniechań.
- Samodzielnie odrabia prace domowe na miarę swoich umiejętności i poprawia je zgodnie ze wskazówkami nauczyciela.
- Czyta lektury obowiązkowe lub ich fragmenty wskazane przez nauczyciela.
- Stara się poprawić oceny niedostateczne ze sprawdzianów i prac samodzielnych.
- Stara się brać udział w lekcjach na miarę swoich możliwości.
- Przynosi na lekcję potrzebne materiały.
- Włącza się do pracy grupy.
- Wykazuje zainteresowanie przedmiotem i cechuje się nienaganną postawą w czasie lekcji.